

číslo ve spisu:

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

THÁKUROVA 3, 160 00 PRAHA 6

Katedra/Ústav: Ústav dějin křesťanského umění

Posudek oponenta/oponentky bakalářské práce

jméno oponenta/ky Mgr. Štěpán Nosek

Autor/autorka práce: Anna Maixnerová
Studijní program/obor: Historické vědy, Dějiny evropské kultury
Název práce: Interpretace básnické sbírky Tadeáše Birona Neviditelné slunce
Vedoucí práce: PhDr. Václav Petrbok, Ph.D.
Rozsah práce: 73 stran

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☒	☐	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☒	☐	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☒	☐	☐	☐
Zpracování příloh	☒	☐	☐	☐

Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☒	☐	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☒	☒	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☒	☐	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☒	☐	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☒	☐	☐	☐

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Viz zvláštní příloha

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

- V práci se uvádí, že Bironovo básnické myšlení je ukotveno v 60. letech. Co z ovzduší literatury 60. let je přeneseno do básní Neviditelného slunce datovaných o dvacet let později? Co naopak – je-li něco takového – v Neviditelném slunci koresponduje s literárními problémy let devadesátých?
- Co vyplývá ze srovnání jediných tří dochovaných básní Tadeáše Birona ze 60. let a sbírkou Neviditelné slunce?
- Je charakteristický ironický tón Bironových básní pouze prostředkem demytizace básníka?

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	-------------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 16. 8. 2013

Podpis:

Celkové hodnocení bakalářské práce

Anna Maixnerová: Interpretace básnické sbírky Tadeáše Birona Neviditelné slunce

KTF UK, 2013

Autorka bakalářské práce *Interpretace básnické sbírky Tadeáše Birona Neviditelné slunce* stála před situací, která se může jevit jako heuristicky komplikovaná, z jiného úhlu pohledu ji však můžeme označit za ideální: k látce, kterou zvolila, prakticky neexistují – kromě několika krátkých recenzí po vydání jediné básnické sbírky tohoto neprávem opomíjeného autora – běžně dostupné prameny. Interpretace a teoretický vhled do díla je tu tak myšlenkovou investicí, jejíž výsledek můžeme považovat za průkazný.

Pominu-li úvodní části práce, ve kterých autorka přináší – převážně zcela poprvé – informace o básníkově životě i o specifických okolnostech vydání a distribuce sbírky (jež do jisté míry zakládají paradoxní povahu recepce básníka: téměř nulový publikační záznam x poměrně zásadní čtenářský ohlas), jejím těžištěm je nejobsáhlejší kapitola věnovaná motivické a tematické škále knihy. Ta není jejím výčtem, ale prostřednictvím analytického čtení vybraných básní a (velmi neobvykle, ale plodně) i dobové korespondence autora s přítelem, básníkem Jiřím Červenkou stručnou interpretací nejmarkantnějších rysů specifického světa poezie Tadeáše Birona. Nejcennější na zvoleném přístupu je fakt, že básníkovy návratné motivy nepodává jako katalog disparátních výjevů, ale zkoumá je vždy s ohledem na to, co se v průběhu čtení stále intenzivněji vyjevuje jako charakteristické „jádro“ básníkovy výhledu: až programové tíhnutí k antitetičnosti a paradoxu, které jsou mu v jeho podání ovšem přirozeným předpokladem k celostnímu, monistickému pojetí skutečnosti, a permanentní zkoumání nesamozřejmosti tvorby, vztahu „umělé“ identity literatury k identitě vlastní.

Píše-li autorka v jedné z podkapitol o tom, jakou roli v Bironově poezii hraje příroda – příroda jako prostor transcendence a příroda jako disharmonizační prvek viditelné reality, dotýká se tak základních úběžníků básníkovy světa v jejich dialektičnosti, rozpornosti, a jistě i nepůvodnosti. Tomu, jakými postupy básník na pozadí na první pohled eklektického ustrojení dosahuje nebanálního, originálního a přesvědčivého účinku, se autorka věnuje například v podkapitole „Vzpomínka“, kde pozorně na několika příkladech Bironových básní dokládá až modelovou práci s konkrétem a vizualitou při zpřítomnění času.

V kapitole věnované intertextualitě *Neviditelného slunce* by rovněž bylo lze katalogizovat; autorka se však naproti tomu věnuje především způsobu, jakým do psaní Tadeáše Birona vstupují odkazy na jiné texty a jak se vztahuje k jiným autorům, modu, který je poměrně vzdálený modernistickému pojetí aluze; je spíše personalistickým vztahováním k vlastní identitě skrze cizího autora (na příkladu

adopce Reného Chara do Bironovy básně ukazuje autorka, jak svévolné a utilitární může – či nutně musí - takové přivlastnění být). Na příkladu stručně rozvedené reprezentace americké poezie v Bironově díle (a nevím o příkladu těsnější afinity v moderní české poezii, a to ani v případě Zábranově) – přesněji té linie americké poezie, která byla dostupná českému čtenáři do 90. let prostřednictvím překladu – se dostáváme k obecnější úvaze o velmi specifické a neopakovatelné roli překladu západní literatury v životě „osamělého“ českého intelektuála stojícího od 60. let mimo oficiální kulturu. Tímto směrem se ovšem autorka nepouští.

Jako šťastné rozhodnutí hodnotím zařazení kapitoly „Jazykové, kompoziční a obrazové prostředky“ až za sémantický rozbor, protože, jak píše autorka, obsah a forma básně se nejen setkávají, ale jsou v těsné blízkosti, resp. autorské zaměření, ono významové „jádro“, v Bironově případě zcela typickým způsobem určuje formální strategii. V poslední podkapitole autorka práce trefně zmiňuje metodu variace jako nepřehlédnutelný kompoziční prvek *Neviditelného slunce*. Formálně tato poznámka nejspíše nepatří do podkapitoly „Obrazové prostředky“ a nepochybně by si zasloužila podrobnějšího zkoumání; už proto že kompoziční aspekty literárního díla, nota bene básnického, je v našem prostředí téma tradičně zanedbávané.

Pokud byl jedním z deklarovaných cílů práce „pokus upozornit na hodnotu Bironových básní“, svého cíle autorka dosáhla nejen rozbořením specifčnosti konkrétní poetiky, ale především poukazem na pozoruhodnou integritu básníkovy pohledu při konfrontaci jeho názorů na poezii z korespondence převážně z let šedesátých a jeho (patrně) jedinými dochovanými texty z let 1985-1995 shrnutými ve sbírce *Neviditelné slunce*. Autorka přitom k látce přistoupila s jistou zdrženlivostí, což je v případě neprobádaného tématu obzvláště cenné. Jakkoli prokázala, že vládne odbornou terminologií a základními postupy literární interpretace a je vybavena nutnou základní filozofickou přípravou, nenechala se ve svém výkladu unést snadnými cestami a nechala promluvit Bironovu poezii v její rozporuplnosti, složitosti i limitovanosti. Domnívám se, že by bylo nanejvýš vhodné, aby svou práci na tomto tématu shrnula a upravila do podoby článku k publikaci v literárním časopise, neboť, jak poměrně přesvědčivě ukázala, básně Tadeáše Birona nejsou dílem „dalšího z řady zapomenutých básníků“. Jeho relativní nepřítomnost v kontextu moderní české poezie je spíše zatímním paradoxem.

Z výše uvedených důvodů navrhuji pro práci hodnocení **v ý b o r n á**.

Mgr. Štěpán Nosek

16. 8. 2013